

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТУРИСТИЧНА АСОЦІАЦІЯ УГОРЩИНИ «КАРПАТИ-ТІСА»
КОШИЦЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (СЛОВАЧЧИНА)
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БОЛГАРСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ВИЩА ШКОЛА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
І СУСПІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЙ В ХЕЛМІ (ПОЛЬЩА)
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ ЧДТУ**

**МАТЕРІАЛИ
Х МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ТУРИСТИЧНИЙ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС
В УКРАЇНІ:
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА РЕГУЛЮВАННЯ»**

**21–22 березня 2019 року
м. Черкаси**

Том 1

Черкаси

2019

УДК 379.85:640.4(063)
ББК 65.433
М 34

Редакційна колегія:

Григор О.О., к.н.держ.упр., доцент;
Лазуренко В.М., д.і.н., професор;
Бушин М.І., д.і.н., професор;
Чепурда Л.М., д.е.н., професор;
Чепурда Г.М., д.і.н., професор

Відповідальна за випуск: Тихоненко Ю.М., к.і.н.

М 34   **Матеріали** X Міжнародної науково-практичної конференції «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання» : 21–22 березня 2019 року, м. Черкаси [Електронний ресурс]: у 2-х томах / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Т. 1. – Черкаси : ЧДТУ, 2019. – 195 с.

Розглянуто актуальні питання стратегічного розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу в Україні і світі. Проаналізовано сучасні тенденції, проблеми державного регулювання та інтеграції України до світового простору в галузі туризму. Розкрито актуальні проблеми менеджменту та маркетингу, планування та прогнозування діяльності підприємств туристичного та готельно-ресторанного бізнесу. Проаналізовано науковий базис новітніх технологій в галузі туризму.

Для науковців, студентів, аспірантів та фахівців галузі.

УДК 379.85:640.4(063)
ББК 65.433

ЗМІСТ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Чепурда Л.М. РОЗВИТОК ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ НА ПРИКЛАДІ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	8
Чепурда Г.М. ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА СЬОГОДЕННЯ.....	11
Hladkyi O.V. HEALTH TOURISM AS A BRAND-NEW SECTOR OF TOURISM BUSINESS DEVELOPMENT IN UKRAINE.....	14
Мельниченко С.В. БРЕНД ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	17
Тітомир Л.А., Данилова О.І. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ.....	19
Мезенцева І.В., Ольхова-Марчук Н.В. РОЗВИТОК ІВЕНТИВНОГО ТУРИЗМУ В ЛУЦЬКУ	22
Смочко Н.М. ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ЯКІСНОЇ МОДЕЛІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕКРЕАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ	25
Дашук Ю.Є., Лепкий М.І. ДЕЯКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ.....	28
Ткачова С.С. ФРАНЧАЙЗИНГ ЯК ПЕРСПЕКТИВНА МОДЕЛЬ МАСШТАБУВАННЯ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	31
Головата К.Ю., Медвідь І.М., Доценко В.Ф. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ АНТИВІКОВОГО МЕНЮ В ЗАКЛАДАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА ПРИ ГОТЕЛЯХ.....	34
Кушнірук Г.В., Петришин Д.Р. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИННОГО ТУРИЗМУ.....	37
Рибальченко Н.П. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ.....	40

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОГО ПРОСТОРУ В ТУРИСТИЧНОМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

Гриньох Н.В. СОЦІАЛЬНИЙ ТУРИЗМ У КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА.....	42
Дутчак О.І. УМОВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ТУРИЗМУ II ПОЛОВИНИ XX – ПОЧАТКУ XXI СТ.....	44
Сокол Т.Г. ДО ПИТАННЯ ПРО ТУРИСТИЧНИЙ ЗБІР В УКРАЇНІ	47
Тептюк Л.М. ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ КАТЕГОРИЗОВАНИХ ГОТЕЛЕЙ УКРАЇНИ.....	50

Таким чином, реєстрація бренду туристичного підприємства – третій основний елемент перспективності його використання. Адже цілком можливо, що в майбутньому обраний бренд стане надбанням цього туристичного підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Туристична діяльність в Україні у 2017 році : Статистичний збірник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_td_2017.pdf
2. Мельниченко С.В. Маркетингова політика в готельному бізнесі : монографія / С. В. Мельниченко, А. В. Магалецький. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 344 с.
3. Авдан О. Г. Брендинг в діяльності туристичних підприємств : дис ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Авдан Оксана Григорівна. – Київ, 2015. – 214 с.
4. Доклад о положении в области интеллектуальной собственности в мире: Бренды – репутация и имидж на мировом рынке. [Електронний ресурс] / Всемирная организация интеллектуальной собственности. – Режим доступу: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/ru/wipo_pub_944_2013.pdf

УДК 640.4:338.488.2:339.137.2

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Тітомир Л.А., к.т.н., доцент, доцент кафедри ГРБ
Данилова О.І., к.х.н., ст. наук. співр., нач. ВНТЗтаМ
Одеська національна академія харчових технологій

Сфера гостинності у всьому світі є достатньо прибутковим бізнесом, але внаслідок невисокої купівельної спроможності населення України та недостатнього розвитку сервісу, до якого звикли іноземні туристи та внаслідок знаходження України у зоні ризику, пов'язаного із воєнними діями на Донбасі та анексією Криму, підприємства готельно-ресторанного бізнесу мають застосовувати нестандартні стратегії та прикладати значні зусилля для забезпечення функціонування бізнесу як прибуткового сектору економіки.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану та перспектив розвитку готельно-ресторанного господарства на Півдні України в контексті світових тенденцій розвитку підприємств сфери гостинності.

До основних тенденцій розвитку підприємств готельно-ресторанної індустрії у світі можна віднести:

- розширення спектру додаткових послуг та поглиблення спеціалізації готельних і ресторанних закладів;
- утворення міжнародних готельних і ресторанних ланцюгів;
- значний розвиток мережі малих підприємств, у тому числі, сімейного типу;

– впровадження в індустрію гостинності комп'ютерних технологій, автоматизації на всіх етапах надання послуг.

У порівнянні із загальносвітовими тенденціями, сучасний стан і тенденції розвитку готельного господарства України є недостатніми для сталого розвитку індустрії гостинності, що пов'язано із низкою об'єктивних чинників, серед яких основним є невідповідність готельного фонду міжнародним стандартам. Необхідно відмітити, що висококомфортабельні готелі в Україні вводяться в експлуатацію зазвичай за участі іноземних компаній, таких як Rezidor, ключовим готельним брендом якої є Radisson SAS. На теперішній час в Україні наявні 16 готельних мереж, найбільш відомі Reikartz Hotel Group, Radisson Blu Hotels&Resorts, Рено, Swissotel Hotels & Resorts, Ramada Worldwide та ін., активно розвивається українська готельна мережа Premier Hotels. Однак частка готелів національних мереж серед підприємств розміщення займає лише 1,5 % від загальної кількості, а міжнародних – усього 0,5 %, при тому, що в США цей показник складає 70 %, Великобританії – 15 %, у Франції – 10 %. Це свідчить про недостатній їх розвиток, що є наслідком як внутрішніх, так і зовнішніх проблем [1-3]. Однією з головних передумов подальшого розвитку готельного господарства є приток інвестиційних ресурсів та пошук джерел фінансування для будівництва нових підприємств й оновлення матеріально-технічної бази, яка зношена більше, ніж наполовину [3,4]. У загальному обсягу капітальних інвестицій у 2018 році витрати на тимчасове розміщення й організацію харчування склали лише 0,4 % від усього обсягу капітальних інвестицій, при цьому 53 % із них спрямовано саме на розміщення гостей [5]. Треба враховувати, що відповідно до специфіки готельної індустрії, активними учасниками і конкурентами на ринку індустрії гостинності є підприємства, які пропонують послуги оренди житла, приватний сектор.

В Україні наявні всі можливості для розвитку сфери гостинності, оскільки лише 4 % фонду розміщено в сучасних готелях і відчувається значний готельний дефіцит в порівнянні з іншими європейськими країнами: якщо у Франції на 1000 жителів наявні 10,8 номерів, в Угорщині – 6,5, в Словаччині – 5,2, в Польщі – 2,2, то Україні лише 1,1. За оцінками фахівців [1-4,6,7] успішність готельного проекту визначається трьома основними чинниками: стандартами і популярністю готельного оператора, який здійснюватиме управління готелем, якістю проектування і розташуванням готелю. На Півдні України завдяки кліматичним і географічним умовам, наявністю морського узбережжя, історичних пам'яток, наявністю кваліфікованих фахівців особливо сприятливі умови для розвитку індустрії гостинності.

Останнім часом на півдні України намітилася тенденція появи крім традиційних повносервісних підприємств сфери гостинності спеціалізованих підприємств, які намагаються за рахунок оригінального набору додаткових пропонованих послуг відійти від надання традиційно сезонних можливостей лише проживання під час літнього відпочинку. Це пов'язано із тим, що у світовій статистиці визначальними показниками прибутковості

готелів служать завантаження номерів із середнім значенням, що наближається до 70%, і середня вартість одного дня проживання, що становить близько 85 дол. США. В Україні для розвитку готельних підприємств недостатньо такого завантаження, а вартість за добу з одного боку, не дозволяє скористатися послугами більшості населення, а з другого, недостатня для сталого розвитку підприємства [1,2,7].

Кількість великих готельних підприємств на півдні України (Запорізька, Миколаївська, Одеська, Херсонська області) зменшилася у середньому на 11 %, санаторіїв-профілакторіїв – на 30 % і вони значною мірою використовуються лише як засоби для розміщення збільшилася кількість. Загальна кількість підприємств індустрії гостинності у цьому регіоні поступово зростає, в основному, за рахунок апартаментів, міні-готелів та гостьових будинків, поступово збільшується і кількість бюджетних засобів розміщення (хостелів та готелів без категорії), якими користуються динамічні невибагливі туристи переважно молодого віку, або ті, хто подорожує із діловою метою, оскільки кількість гуртожитків, в яких вони раніше зупинялися поступово зменшується.

Таким чином, для Півдня України основними чинниками розвитку індустрії гостинності є:

- наявність значного різноманітного туристичного потенціалу (для різних верств населення, соціальних груп, іноземних туристів);
- тісний зв'язок готельно-ресторанних підприємств із функціонуванням споріднених підприємств туристичної та інших галузей економіки, що дає можливість отримати додаткові дивіденди та збільшення надходжень до місцевих бюджетів і бюджету країни;
- орієнтація на європейські та світові стандарти якості надання послуг, покращення комфортності проживання;
- поширення ІТ-технологій, автоматизації на всіх етапах надання послуг (від бронювання до надання додаткових послуг та виконання специфічних замовлень);
- енергозаощадження та поширення еко- і етнотуризму, створення нових підприємств спеціалізованого профілю та тематичного спрямування.

Всі ці завдання можуть бути реально виконані лише за умови сприяння основних гілок влади, які вирішують законодавчі проблеми. Тільки за умови системного фінансування, політичної та ідеологічної підтримки іміджу України можлива узгоджена робота усіх суб'єктів готельної індустрії та підвищення добробуту українців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стратегічні орієнтири розвитку готельного бізнесу в Україні / Н. В. Бунтова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/>
2. Макалендра Д. А., Білоусов Д. Ю., Лівар О. В., Кузьмін О. В. Розвиток готельної індустрії в Україні // Наукові праці НУХТ. – 2016. – Том 22, № 4. – С. 61-75.

3. Titomir L., Danylova O. Investigation of backgrounds for the innovative development of the hospitality industry in various regions of Ukraine // Technology audit and production reserves. – 2018. – № 4/2 (42). – P. 16-23.

4. Мальська, М. П. Управління сферою готельного господарства: теорія та практика: підручник / М. П. Мальська, В. Л. Кізима, І. З. Жук. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 336 с.

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua>

6. United Nations Creative Economy report 2013 Special Edition України [Electronic resource]. – Way of access: <http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/creativity/creative-economy-report-2013-special-edition/>

7. Ведущий сайт об отелях [Электронный ресурс]. – Режим доступа <http://www.tophotels.ru>

УДК 796.5(477.82-25)1

РОЗВИТОК ІВЕНТИВНОГО ТУРИЗМУ В ЛУЦЬКУ

Мезенцева І.В., к.геогр.н., доцент кафедри туризму

Ольхова-Марчук Н.В., к.геогр.н., доцент кафедри туризму

Академія рекреаційних технологій і права

Одним із перспективних напрямів за оцінками Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) є подієвий або ж івент (event) туризм. Слово Event (подія, захід) в англійській мові означає запланована соціально-суспільна подія / захід, яка відбувається в певний час і з певною метою, і має певний резонанс для суспільства. До видів івенту (event) можна віднести [3]: фестивалі, карнавали, паради, святкування; конференції, форуми, симпозіуми, круглі столи; освітні заходи: семінари, тренінги, курси підвищення кваліфікації; спортивні змагання (наприклад, Олімпійські ігри); концерти, покази фільму, театральні постановки; ювілеї, весілля, торжества; ділові події: виставки, ярмарки, торговельні шоу, презентації, відкриття підприємств, прийоми, заходи, пов'язані з просуванням торговельної марки і т. д.

Дослідженню розвитку подієвого туризму присвятили свої праці такі відомі вчені, як: А. Бабкін, М. Біржаков, Ю. Блохіна, Е. Богданова, З. Герасимчук, Д. Ісмаєв, М. Кабушкін, Г. Карпова, В. Квартальнов, А. Кирилов, О. Костюк, Ю. Кузнецова, М. Ліндстром, Р. Олльє, В. Поліщук, Х. Прінгл, І. Смаль, І. Шаповалова та ін.

В Україні подієвий туризм почав розвиватися з 90-х рр. ХХ століття. Його розвиток викликаний потребами людей, які бажають отримати нові враження, стати частиною подій, впливати на їх хід і отримати радісне відчуття причетності до чогось більшого.

Волинська область, зважаючи на її багатовікову історію та багаті традиції, характеризується своєю ідентичністю та неповторністю, тому розви-